

31.8.2018

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamisesta

Tiivistelmä

- Muutosten vaikutusten arviointi on erittäin hankalaa, koska korkeakoulujen rahoituksen jakautumista säätelevistä asetuksista päätetään vasta myöhemmin. Muutokset olisi perusteltua tehdä samanaikaisesti.
- Jo nykyinen lainsäädäntö antaa korkeakouluilla mahdollisuuden vastata toimintaympäristön muutoksiin korkeakoulun niin halutessa.
- Jatkuvan oppimisen tarjonnan kasvattaminen vaatii rahoituspohjan laajentamista, pelkkä tehtävän kirkastaminen ei riitä. Rahoitusta ei voida ottaa nykyisestä ammattikorkeakouluille varatusta kehyksestä.
- Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon vahvasta työelämää kehittävstä luonteesta ja työkokemusvaatimuksesta tulee pitää kiinni jatkossakin.
- Tilauskoulutuksen laajentaminen on kannatettavaa, mutta maksajana ei saa jatkossakaan toimia EU/ETA-alueelta tuleva opiskelija itse vaan ainoastaan koulutuksen tilaaja.
- Opiskelijavalintojen joustavoittaminen on kannatettavaa, mikäli pidetään huolta hakijoiden yhdenvertaisesta kohtelusta ja huolehditaan kesken lukukautta opintonsa aloittavien kiinnittymisestä opintoihin.

Yksityiskohtainen lausunto

Insinööriliiton näkemyksen mukaan nyt esitettyjen muutosten vaikutusten arviointi on erittäin hankalaa, koska korkeakoulujen rahoituksen jakautumista sääteleviä valtioneuvoston asetuksia ollaan muuttamassa vasta tulevana syksyn, eikä tulevista muutoksista vielä ole tarkkaa tietoa. Muutokset olisi perusteltua tehdä samanaikaisesti. Koska nykyinen lainsäädäntö mahdollistaa korkeakouluille jo monia asioita, on korkeakoulujen saatava aikaan myös toimintakulttuurin ja asenteen muutos.

Jatkuvan oppimisen tehtävän vahvistaminen korkeakoululainsäädännössä korostaa oikeasuuntaisesti sitä, että korkeakoulujen on otettava suurempi rooli osaamisen vahvistamisessa. Työelämän muuttuessa entistä nopeampaa tahtia myös osaamisvaatimukset muuttuvat ja jatkuvan oppimisen

31.8.2018

tarve korostuu entisestään. Tutkinnon osien ja myös muiden kuin tutkinnon alkupään opintojen tarjoaminen täydennyskoulutuksena on kannatettavaa. Nyt esitetyt muutokset eivät kuitenkaan velvoita korkeakouluja tietynlaisen koulutuksen järjestämiseen, joten jatkuvan oppimisen tarjonnan kasvattaminen jää mahdollisten rahoitusmallin muutosten varaan. Jatkuvan oppimisen tarjonnan riittävä kasvattaminen vaatii rahoituspohjan laajentamista. Rahoitusta ei voida ottaa nykyisestä ammattikorkeakouluille varatusta kehyksestä.

Insinööriliitto kannattaa muutosta, joka mahdollistaa tutkintoon johtavan tilauskoulutuksen myös EU/ETA-valtioiden kansalaisille. Tilauskoulutuksen maksaja ei saa olla suoraan eikä välillisesti opiskelija, vaan koulutuksen maksaisi jatkossakin tilaaja. Tilauskoulutuksen laajentaminen mahdollistaa yrityksille koulutuksen hankkimisen omiin tarpeisiin sopivana ja tarjoaa samalla korkeakouluille mahdollisuuden kerätä ulkopuolista rahoitusta. Tilauskoulutuksen kautta ei kuitenkaan tule voida kiertää valintakoemenettelyä. Tällä hetkellä on epäselvää, miten lainsäädännön tasolla mahdolliset väärinkäytökset voidaan tunnistaa ja estää.

Insinööriliitto pitää tärkeänä ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon vahvan työkokemusvaatimuksen ja tutkinnon työelämää kehittävän roolin säilyttämistä. Tutkinnon profiili työelämän kehittämistutkintona edellyttää, että sitä suorittavat ovat työuralla. Nykyinen kolmen vuoden työkokemusvaatimus takaa opiskelijalle vahvan pohjan opintoihin ja työelämän kehittämiseen. Emme ole vakuuttuneita, että kahden vuoden työkokemusvaatimukseen siirtyminen toisi uutta etua, vaikka täyttäneekin yllämainitut tavoitteet. Erityisen positiivisena pidämme sitä, että myös opistotason tutkinnon suorittaneille aukeaa mahdollisuus hakeutua ylempään ammattikorkeakoulututkintoon, mikäli ammattikorkeakoulu arvioi hakijan valmiudet riittäviksi. Insinööriliitto pitää järkevänä relevantin työkokemuksen huomioimista, joka on kartutettu ensimmäisen syklin tutkinnon aikana.

Joustavuuden lisääminen opiskelijavalinnoissa muun muassa jatkuvien erillisvalinnoin mahdollistaa toivottavasti monille nopeampia polkuja korkeakouluopintoihin. Erillisvalintojen kautta kesken lukukausien opintonsa aloittavien opiskelijoiden kohdalla tulee kiinnittää erityistä huomiota opiskelijan kiinnittymiseen opintoihinsa ja opiskelijayhteisönsä. Erillisvalintojen lisääntyessä tulee huolehtia hakijoiden yhdenvertaisesta kohtelusta. Korkeakoulun sisäisten siirtymien helpottaminen eriyttämällä sisäiset siirtäjät muusta siirtohausta erilleen on järkevää.

Ylempien ammattikorkeakoulututkintojen laajuuksien joustavoittaminen vieraskielisessä tai muutoin kansainvälisenä yhteistyönä järjestettävässä koulutuksessa on kansainvälisen yhteistyön helpottamiseksi ja lisäämiseksi kannatettavaa. Mikäli samaa tutkintoa järjestetään myös kotimaisilla kielillä, tulee sen

31.8.2018

olla epäselvyyksien välttämiseksi laajuudeltaan vastaava kuin sama kansainvälinen tutkinto.

Insinööriliitto kannattaa korkeakouluille myönnettävien hankerahoitusten siirtämistä valtionavustuslain piiristä korkeakoulujen omaan rahoitusjärjestelmään. Ylimääräisen hallinnollisen työn ja raportoinnin keventäminen korkeakouluissa on järkevää. Rahoitusmallista irrallisen ennakoimattoman hankerahoituksen myöntämisen tulee olla mahdollisimman läpinäkyvää. Hankerahoituksen siirto korkeakoulujen omaan rahoitusjärjestelmään ei saa vaikuttaa perusrahoituksen tasoon heikentävästi.

Kunnioitavasti,

Insinööriliitto IL ry

Petteri Oksa
Edunvalvontajohtaja

puh. 040 577 0644
petteri.oksa@ilry.fi

Lisätietoja:

Mikko Valtonen
erityisasiantuntija
puh. 040 867 8250
mikko.valtonen@ilry.fi

Katri Manninen
erityisasiantuntija
puh. 040 706 6450
katri.manninen@ilry.fi